

Dž. P. Moninger

MAPA
KOJA VODI
DO TEBE

Prevela
Milica Cvetković

■ Laguna ■

Naslov originala

J. P. Monninger

THE MAP THAT LEADS TO YOU

Copyright © 2017 by Temple Hill, LLC.

Published by arrangement with St. Martin's Press.

All rights reserved.

Translation copyright © 2019 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Andrei i Kristini

Voleo bih da sam zakopao nešto dragoceno na svakom mestu gde sam bio srećan, pa da, kad ostarim i budem ružan i nesrećan, mogu da se vratim i iskopam to kako bih se sećao svega.

Ivlin Vo, *Povratak u Brajdshed*

Prolog

Dan dodele diploma

Niko drugi nego baš tvoja mama da slika savršenu fotografiju na kojoj ste ti i tvoje dve najbolje drugarice na dan diplomiranja na koledžu Amherst u Masačusetsu. Mama ti se uopšte ne snalazi s foto-aparatom i mrzi kada joj neko traži da ga slika, ali uspeva da sprovede poslednju majčinsku čaroliju pre nego što te odraslo doba zauvek odnese. Ona se probije kad čitava munjevita stihija bliceva to ne uspe. Neverovatno, ali to nije samo jedan od hiljadu snimaka koje roditelji zahtevaju, ne onaj dok ideš ka bini, ne onaj na kojem ste vi, sve tri – onako mlade, svet je pred vama, odežde vam se dižu na blagom novoengleskom vetriću, zeleni hrastovi Amhersta propinju se ka suncu, držite lažne diplome podignute iznad glave – koji su svuda neizbežni na ceremonijama. Nema nijednog takvog. Ne ni onog s tvojim roditeljima niti onog s malim rođakama tvoje drugarice Konstans, u slatkim letnjim haljinama. Ne ni snimak dodele diplome, ne ni namešteno rukovanje s dekanom fakulteta, ne ni poslednji trenutak kad svi pobacaju svoje glupe kape uvis preteći da oslepe ljude tim četvrtastim frizbijima.

U pitanju je nešto istovremeno nebitno i bitno. Slikane iz profila, sve tri sedite na stolicama na rasklapanje, lica su vam blago podignuta kako biste čule govornika, jedva primetno žmirite zbog sunca. Ljudi se obično pretvaraju da ne primećuju fotografa koji samo što ih ne slika, ali ovog puta je stvarno. Tvoja majka je uhvatila kadar poput nindže, još ti nije jasno kako, ali napred je Konstans. Plave kose i puna nade, s tako toplim izrazom lica, tako nevinim, da ti se stegne grlo svaki put kad je pogledaš. Zatim Ejmi, tamnokosa i zamišljena, ali uvek u centru svega, zabave, šale, glasnog razgovora i divlje energije, svakog „zajebi“ i svakog „odjebi“ i s divnom, neiscrpnom srdačnošću u pogledu. Da, i ona gleda nagore.

A onda ti. Gledaš tu devojk, svoj lik, desetinama, stotinama puta, da vidiš šta to obitava u tom licu. Ko je ta devojka, ta studentkinja ekonomije, ta dvostruka letnja stažistkinja, devojka koju krajem leta čeka odličan i unosan posao investicionog bankara? Jedva da je prepoznaješ; promenila se za te četiri godine, postala promišljenija, možda mudrija, od devojke se pretvorila u ženu. Istovremeno ti je nepodnošljivo da je posmatraš jer primećuješ njenu ranjivost, nesigurnosti i borbu. Ti si treća u tom nizu od tri drugarice, ona koja završava stvari, ona koja je pomalo opsednuta kontrolom, ona koju uvek šalju da usmeri Ejmi tamo kuda ova treba da bude saterana, da spusti Konstans na zemlju kad ova krene u uzlete za lepotom. Boja tvoje kose je negde između Konstansine plave i Ejmine mrke, krajnji sastojak kombinacije koju činite vas tri. Ti si kičma njihovog skeleta, gravitacija njihovom letu.

Jedan trenutak za četiri godine. Sve je ovekovečeno. Za samo nekoliko nedelja, sve ćete biti u Evropi, na velikom obilasku, kako se to nekad zvalo; putovaćeš i praviti haos

širom starih zemalja, ali zasad, u ovom trenutku, na rubu si svega. A tvoja majka je to primetila i uhvatila, pa se čak i na prvi pogled vidi da su vaša tri srca povezana i da u sumanutom svetu svaka od vas ima dve stvari – dve čiste i neograničene stvari – na koje može da računa danas i svakog narednog dana.

To je poslednji veličanstveni trenutak pre nego što on zakorači u tvoj život, ali ti to ne znaš, ne možeš znati. Kasnije ćeš ipak pokušati da zamisliš gde je on bio baš u tom trenutku, kada se okrenuo i pošao prema tebi i ti pošla prema njemu, i kako svet oko jednog i drugog to uopšte nije primetio. Život vam više neće biti isti, ali to je bilo samo čekanje, nešto na dugačkom štapu, samo sudbina, mogućnost i neizbežnost. Džek, tvoj Džek, tvoja najveća ljubav.

PRVI DEO

.....

Amsterdam

• • • • •

Prvo poglavlje

Evo šta je bitno: ništa se nadalje ne bi dogodilo da voz za Amsterdam nije bio pretrpan. Bila je odvratna gužva i svi su pohlepno grabili prostor, svi besni što je voz prepun i zakrčen, stoga sam, čim sam našla sedište, spustila glavu i trudila se da je ne dižem. Čitala sam *Sunce se ponovo rađa*, što je opšte mesto, naravno – nedavno diplomirana studentkinja čita Hemingveja na svom prvom putovanju po Evropi s dvema drugaricama – ali nije me bilo briga. Ranije sam već naterala Konstans i Ejmi da piju kafu i konjak u kafeu *De mago* a ja sam se šetala Levom obalom u Parizu i sedela sama s golubovima u Luksemburškom parku. Nisam želela da odem iz Pariza. Nisam želela da napustim njegove široke bulevare, muškarce što se boćaju u parku Tiljerije, kafee, oštre gutljaje jake kafe, smešne sirene na skuterima, slike i muzeje i izdašne palačinke. Nisam želela da napustim rana jutro, kad zaposleni u kafeima čiste kaldrmu i peru svoj deo ulice crnim crevima i srmastom vodom, pa ni večeri, kad nekad zamiriše dim ili kestenje, a starci sede na tronošcima i u Senu zabacuju dugačke štapove sa crvima kao mamcem. Nisam

želela da napustim prodavce knjiga duž reke, s memljivim tezgama na koje su naslagane stare, požutele knjige, ni slika-re pejzaža koji dolaze i na razastrtom platnu šire svoje uljane boje trudeći se da uhvate ono što se nikad ne može uhvatiti, već se samo može nagovestiti, preobraženo u senku onog što grad ima. Nisam želela da napustim englesku knjižaru *Šekspir i družina*, dug, dug eho Hemingveja i Ficdžeralda, noćnog prskanja u fontani hotela *Ric* ili škiljavog Džojso koji prežvaće svoju prozu kao miš gladan štampe. Nisam želela da napustim ni gargojle, s neobičnim izbuljenim očima što zure s katedrala, s Notr Dama i stotina drugih crkava, onih belih lica ponekad tajanstveno prošaranih crnim, kao da kamen može da zadrži suze pa ih vekovima ispušta.

Kažu kako se Pariz nikada ne napušta; da on vas napusti ako reši da ode.

Pokušala sam da ponesem Pariz sa sobom. U Parizu sam pročitala *Pokretni praznik*, *Zbogom oružje* i *Smrt po podne*. Sve sam ih imala na ajpedu, minijaturnu Hemingvejevu pokretnu biblioteku, pa iako sam putovala s Konstans i Ejmi, putovala sam i s Hemingvejem.

Dakle, čitala sam. Bilo je kasno. U Evropi sam bila već dve i po nedelje. Krenula sam u Amsterdam. Konstans se pored mene uspavala – čitala je *Živote svetaca* i bila na vlastitom duhovnom putu, spremna da pročita i vidi sve što može o svecima, da vidi svaki kip i predstavu nekog svetitelja, čime je hranila svoju posebnu strast i temu svog diplomskog rada, hagiografiju – a Ejmi je virila preko sedišta iza mene i pričala s nekim Poljakom koji se zvao Viktor. Viktor je smrdeo na sardine i nosio vojničku jaknu, ali me je Ejmi uporno buškala laktom kad bi on rekao nešto što je ona smatrala slatkim i

glas bi joj postao raspevano koketan, što je značilo da baca laso na momka i vezuje ga. Viktor je bio zgodan i šarmantan, s glasom zbog kog je pomalo zvučao kako Drakula, a Ejmi je, to se videlo, gajila nade.

Tako su stvari stajale kad se pojavio Džek.

„Možeš li ovo da pridržiš?“, pitao je.

Nisam digla glavu. Nisam shvatila da mene pita.

„Gospođice?“, ponovo mi se obratio.

Onda me je čušnuo rancem po ramenu.

Podigla sam pogled. Prvi put sam ugledala Džeka.

Pogledi su nam se sreli i nisu se micali.

„Šta?“, pitala sam shvativši kako bi jedno od nas dvoje već uveliko trebalo da skrene pogled.

Bio je divan. Bio je zapravo više nego divan. Pre svega, bio je visok metar i devedeset i lepo građen. Nosio je maslinasti flanelski duks i farmerke, a to kako su one visile na njemu učinilo mi se kao najzanimljivija kombinacija koju je neko mogao smisliti da obuče. Neko ili nešto mu je davno slomilo nos pa se ovaj zacelio u obliku apostrofa. Imao je zdrave zube i osmeh koji je počinjao u jamicama časak pre nego što je i bio svestan da počinje. Kosa mu je bila crna i kovrdžava, ali ne u afro-stilu već u stilu mrtvih pesnika. Primetila sam mu i šake; bile su krupne i teške, kao da nije zazirao od rada i podsetio me je – sasvim malo, tek malko, zato što zvuči smešno da to čak i sebi priznam – na Hjua Džekmena, na Vulverina, bokte. Taj momak je izgledao nehajno – nategnuta reč, ali svedjedno tačna – kao čovek koji živi iza treptaja što ukazuje da je smislio šalu, drži je se, ne shvata je ozbiljno, ali očekuje da i ti sarađuješ. Kakva bi to šala mogla biti i kako se ona računa u tvom životu nije sasvim jasno, ali od nje su mi

se uglovi usana malko izvili u naznaku osmeha. Bilo mi je mrsko što je od mene izmamio osmeh, čak i blesak osmeha, pa sam se trudila da gledam dole, ali njegove oči mi to nisu dale. Zurio je u mene s osmehom odmah iza pogleda, a ja nisam mogla da odolim da ne čujem šta će dalje reći.

„Možeš li, molim te, da mi pridržiš ovo dok se ne popnem?“, pitao je i opet mi pružio ranac. Zadržao je pogled na mojim očima.

„Gde da se popneš?“

„Ovde gore. Na policu za prtljag. Videćeš.“

Spustio je ranac meni u krilo. A ja sam pomislila: *Mogao si da ga spustiš i između sedišta, Vulverinčiću*. Onda sam gledala kako razvija vreću za spavanje po prostoru koji je raščistio na polici za prtljag naspram mene, i morala sam da se zadivim njegovoj veštini. Morala sam da se zadivim i njegovoj zadnjici i leđima u obliku slova V, a kad je pružio ruku da uzme ranac, spustila sam pogled zbog stida i griže savesti.

„Hvala“, rekao je.

„Nema problema.“

„Džek“, nastavio je.

„Heder.“

Osmehnulo se. Stavio je ranac na policu, kao jastuk, pa se popeo. Učinilo mi se da je prevelik za taj prostor, ali se on uglavio i izvadio elastični kanap s kukicama na krajevima i zakačio ga za držače kako ne bi ispaao kad voz skreće.

Pogledao me je. Opet su nam se pogledi sreli i tako zadržali.

„Laku noć“, šapnuo je.

„Laku noć“, rekla sam.

Drugo poglavlje

.....

Zvuči blesavo, ali možete mnogo reći o nekome na osnovu toga kako izgleda dok spava. Kod mene je to nešto kao istraživanje. Ponekad fotografišem usnule ljude a Konstans to naziva mojom serijom noćnih pejzaža. U svakom slučaju, posmatrala sam Džeka u kratkim blescima, kao u filmu, jer je voz jurio a svetla spolja su povremeno nailazila i osvetljavala mu lice. Prema nečijem izrazu lica možete reći je li zabrinut ili nije, je li uplašen ili hrabar, tip klovna ili ozbiljna osoba.

Spavao je mirno na leđima, Džek s gustim trepavicama – imao je lepe trepavice, trepavice kao gusenice – pa sam povremeno videla kako mu se pod kopcima mrdaju oči u rem fazi. Malo je razdvojio usne pa sam mu videla zube, a ruke je držao prekrštene na grudima. Bio je lep muškarac, a ja sam dvaput ustajala da ispravim leđa i krišom ga gledala. Pri bleskovima svetla postajao je kao crnobeli film, nešto kao kod Felinija.

Još sam ga gledala kad mi je zazvonio telefon. Bila je mamasaurus.

„Gde je trenutno moja pustolovna ćerka?“, pitala je mama glasom natopljenim jutarnjom kafom. Zamislila sam je u našoj kuhinji u Nju Džerziju, gde pije kafu i iz malog tanjira jede doručak bez ugljenih hidrata, dok je odeća spremna za taj dan čeka gore na vešalici.

„U vozu za Amsterdam, mama.“

„O, baš uzbudljivo. Otišla si iz Pariza. Kako su devojke?“

„Dobro su, mama. Gde si ti?“

„Kod kuće. Pijem kafu. Tata je otišao na dva dana poslovno u Denver. Zamolio me je da te pozovem jer je stigla za tebe tona pisama od Američke banke. Izgleda kao da je nešto iz kadrovske – znaš, osiguranje, planovi za zdravstvenu zaštitu, ali mislim da neki od njih iziskuju tvoju pažnju.“

„Dojadiću im, mama. Već sam pričala telefonom s ljudima iz kadrovske.“

„Slušaj, ja sam samo posrednik. Kao što znaš, tata ima svoje navike. Voli da je sve pokriveno, a radićeš za njegovog prijatelja.“

„Znam, mama, ali oni me ne bi zaposlili da su mislili da ne mogu da obavljam taj posao. Garantovala sam im Amherstovom diplomom, a pored ovog ponuđena su mi još tri mesta. Govorim francuski i pomalo japanski, pišem sasvim dobro i ostavila sam utisak na razgovoru, kad je i trebalo, pa...“

„Svakako“, prekinula me je mama jer je znala sve to, znala sve redom, a ja sam se zadržala branila. „Svakako, dušo. Nisam htela ništa drugo da nabacim.“

Duboko sam udahnula. Trudila sam se da budem mirna kad ponovo progovorim.

„Znam da ima papirologije, ali imam vremena do septembra. Reci tati da se ne brine. Sve će biti u redu. Sve držim pod kontrolom. Znaš da sam neko ko to radi kako treba. Ne treba da se brine. Uostalom, čak sam i pomalo opsednuta pojedinostima.“

„Znam, dušo. Svakako je rastrzan, ništa više. Želi da istražiš Evropu, ali zna i da je taj posao veliki. Investiciono bankarstvo, srećo, to je...”

„Kapiram, mama“, rekla sam i zamislila je s onom glavom tiranosaurusa rekla kako me polako diže sa zemlje dok ja mlatarem nogama. Promenila sam temu i pitala za mačka. „Kako je Gospodin Zimzeleni?“

„Nisam ga videla od jutros, ali tu je negde. Sav je ukrućen i ima kvrge, ali još jede.“

„Poljubi ga u moje ime, važi?“

„Kako bi bilo da ga pomazim u tvoje ime? Srećo, prljav je. Baš prljav, a i brine me šta mu je to na koži.“

„Mama, već je petnaest godina u našoj porodici.“

„Misliš da to ne znam? Ko ga je hranio i vodio veterinaru?“

„Znam, mama.“

Okrenula sam ajped. Nisam volela da gledam svoj odraz lica u staklu dok pričam telefonom. Zar se zaista ljutim na majku zbog mačke dok sedim u vozu na putu za Amsterdam? To mi je bilo pomalo suludo. Srećom, Ejmi me je spasla time što je ustala i prošla pored mene. Podizala je obrve da mi da znak. Primetila sam da Viktor ide za njom ko zna kuda. Poljska samo što nije osvojena.

„Čuj, mama, spremamo se da stanemo u Amsterdamu“, slagala sam. „Treba da skupim stvari. Reci tati da ću se baciti na papirologiju onog trena kad stignem kući. Obećavam. Reci mu da se ne brine. Razmenila sam mejlove s ljudima iz kancelarije i potpuno sam spremna da počnem u septembru. Sve je u redu. Izgleda da se zaista raduju što im dolazim a drago im je i što sam pošla na ovaj put. Seti se da su me podržali jer znaju da ću zaleći na posao čim počnem.“

„U redu, dušo. Ti si glavna. Čuvaj se, važi? Obećavaš? Volim te. Poljubi i zagrli devojke.“

„Dobro, mama, hoću. Volim te.“

Veza je prekinuta. Mamasaurus se odgegala u doba jure praveći udubljenja u čvrstoj steni po kojoj je hodala. Zažmurila sam i pokušala da spavam.